

Tertuloucos

Ana Cidrás: 34 anos, na actualidade exerce coma consultora espacial freelance para diversas compañías, é tan boa e está tan recoñecida que lle perdoan non facer presencial, sempre que vaia ao menos cada ano a ver dous lanzamentos. É tertuliana habitual os sábados na Viñoteca Castes. Normalmente percorre os escasos 2 km dende a casa ao bar en bicicleta eléctrica. Milenial abstemia que frecuenta o ximnasio pra muscular e facer amizades. Din as malas linguas que leva mozos á casa e algunha que outra vez e mozas tamén, pra desesperación do vecindario menos tolerante. Dos catro é a única que non ten definidos os gustos en canto a bebidas, de cando en vez toma unha copa do viño de Mucha, en ocasións comparte infusión de “Ginseng level Deux” con Kiko, para despois pasar á auga con gas, pero se ten que debater problemas existenciais entón pide dúas latas de Redbull pra soltar a lingua. O que xamais se rebaixará a compartir é un Jhony con Roberto, detesta o whisky tanto como detesta viaxar en avión, todos o saben e é respectada polas súas conviccións.

Mucha Solla: 58 anos, amargada existencial, catedrática de filosofía, pero anos acá desenrolou traballos altamente técnicos na háptica sensorial. É unha experta mundialmente recoñecida e da conferencias onde a reclaman, destacando o seu labor en percepción olfactiva e transmisión en tempo real mediante replicadores en destino. Non perde unha tertulia no Castes os sábados pola tarde dende fai décadas, total, moito que facer na casa non ten, a última das súas parellas baixou precipitadamente as escadas sen zapatos, sen peitear e facendo un visible corte de mangas. Como curiosidade os veciños murmuran que ten o mesmo Mercedes negro que lle deixou o primeiro marido, matrícula “4554 AB”, que soamente colle pra ir ao Alcampo de Coia unha vez ao mes. Xa é mítica a capa de po no salpicadeiro que nunca sacude, defende esa capa de roña coma metáfora do pouso intelectual. O resto dos desprazamentos á universidade, os fai con bono de estudante nun autobús que vai ata os topes, así aforra un pataco pra poder permitirse de cando en vez un Faustino I. Frase favorita: “Viños e filósofos, canto mais ruíns, peor”

Roberto Dasilva: 53 anos. Físico teórico con doutorado e 3 post doutorados, nos círculos académicos non están seguros do cuarto, sospéitase que se matriculou en segredo nun máster online da universidade de Estocolmo. Home metódico que por pura teimosía cos novos tempos, segue a tomar cubatas de Jhony Walker os sábados na de Malvino. Vivo e perspicaz, tanto que cada vez que pasa unha mosca arrente á mesa, Roberto atina a acadarlle cun oso de oliva o 90% das veces, deixando en ridículo o principio de incerteza de Heisenberg. Malvino non fai mais que avisarlle que o chan non é unha esterqueira.

Kiko Lesma: 28 anos, o menos listo dos catro, xa que ten un coeficiente IQ que ás veces baixa a un preocupante 152 se hai néboa. Autodidacta impenitente, monstro devorador de canto se publica nas redes e no papel. Non se lle sabe de traballos nin de estudos aínda que vive ben. Refinado, so pide infusións sofisticadas que el mesmo consegue en Alibabá e llas revende a Malvino cun recargo xusto do 12%. Cando lle da o baixón fai preguntas impertinentes que a todos lles gustaría facer con liberdade, pero cando ten día lúcido mellora o ranking e ademais de preguntas que desafían o decoro, formula retos case que imposibles ata pra os seus ilustrísimos compañeiros de mesa.

Balbino Castes: 63 anos. Taberneiro e defensor da universidade da vida, ten mais psicoloxía enriba que toda unha facultade académica. Sabe de que pe coxea cada cliente coñecido e aplica a filosofía

vital e moita man esquerda cando a clientela se altera mais do recomendable. Trata de agarrar na cotización tanto coma o pouco que lle queda pra traspasar o local. Os clientes de confianza sempre lle chamaron “Malvino” e a el non lle importa, se iso trae clientela que lle chamen de todo menos maricón. O seu dilema moral é como pode estar aguantando un ano detrás doutro a reunión dos sábados dos “Tertuloucos”, que falan cousas que nin eles entenden. Se o menos listo da mesa ten 152 IQ en días de néboa, a canto lle sube en días de sol no verán a todos?

- Onda ou corpúsculo? - Aseghún

Roberto remexía o vaso do cubata buscando respostas aos misterios da cosmoxía, as burbullas da Cocaola provocaban efectos na mestura que lembraban o fondo cósmico de microondas. Ana tentaba atopar un bo achaque pra librar da consulta inoportuna que lle estaba a formular Richard Branson dende o whatsapp. Kiko facía a cerimonia coidada de escorrer o te con dobre filtro mentres gozaba do aroma da pasiflora. Mucha botaba contas e expresaba:

- Se a garrafa do deterxente Ariel concentrado de 1,5 litros custa X, que xa lle chega ben, e a de 4 litros custa $X+X+Y$, pero ao mesmo tempo teño un cupón de desconto do 30% na segunda unidade da grande, cal me sae mais barato? Adiante Pitagorín, apelo á túa axilidade como calculista mental.

Kiko deuse por aludido e respondeu - Que o mais barato sempre será o Raspaclean, producto galego que amais de ser eficaz tamén é amigable co medio ambiente, custa a metade e leva menos tensoactivos. Os boomers tendes moita obsesión co Ariel porque branquea a roupa e che pode dicir que nin de lonxe é o mellor – Ana tamén opinou.

- Non só é caro, menos eficaz e pouco amigable co entorno, amais diso é un produto sionista que axuda a financiar cousas pouco recomendables para a paz mundial.

- Vos os milenials nacestes cheos de prexuizos, non sabedes o que é un deterxente de toda a vida, total xa non lavades na casa, non? Pagades un par de euros na máquina e listo, roupa lavada e seca no momento, despois do ferro da prancha nin sabedes pra que serve - Roberto non quixo ser menos.

- Xa que falades de tensoactivos, direivos que todo é conto, ou son tensos ou son activos, e estou por asegurar que a cuántica non se aplica non mundo da química coma se fose un probe do gato vivo ou morto, como nos queren facer pensar, no mundo do marketing o que de verdade se aplica, e con rigor, é a “Cuéntica”.

- Berto, estas a dicir que no Alcampo nos toman o pelo aos clientes de toda a vida?

Todos miraron para Mucha e asentiron, se usaba Ariel era por pura ostentación e porque deixaba a roupa branca e con aquel cheiriño tan fresco, non por que fose mellor que o Raspaclean.

- Mirao polo lado consumista Mucha, e non lles compres que o de Coia é o mais económico de España, eu pasei tempadas en Robledo de Chabela e dicían o mesmo “Alcampo Valdemorillo, declarado el más económico de España por Consumer reports” Parece mentira, a experta mundial que cae coma un paxaro na rede do ilusionismo do 3x2 - Dixo Ana despois de sacudir a Branson

con elegancia nun par de watsaps. Mucha, cansa de tanta análise consumista, propuxo abrir debate sobre asuntos maiores e non se lle ocorreu mellor cousa que tirarlle do aire ao rapaz.

- Che toca Kiko, abres ti.

- Teño unha pregunta pra o doutor Dasilva, o Feinmann galego. Dinos, sabio ilustrado, onda ou partícula? – Mucha puxo cara de “Non sei por que lle dixeran nada, miúda pedrada acaba de soltar enriba da mesa o neno”

- Depende do que entendamos por “onda” ou de que consideremos que están feitas as “partículas” A resposta curta? Tanto ten dar coma negar non dar, como dicía a miña avoa “Aseghún filliño, aseghún quen teña a tixola polo mango”

- Xa, principio de indeterminación puro e duro - Dixo Mucha – É como dicir “Estou de pe pero non estou sentado, dinos algo que non saibamos Roberto.

- Podería explicar iso con facilidade, comparando a propagación das ondas electromagnéticas coas ondas do mar cando baten na costa.

- Iso ten fácil solución, vaíamos a Cabo Home a ver como bate o mar e no lo explicas, dime se iso non é traballo de campo, temos que aproveitar que es unha eminencia no campo da física, este é o momento - Dixo Ana mentres calculaba a traxectoria optimizada para a bicicleta dos 18 km de percorrido entre o barrio do Rosal en Moaña e o barrio de Donón en Cangas.

Kiko colleu o móbil e tentou consultar horarios do servizo de autobuses, pero nin as mentes privilexiadas coma a del conseguían obter esa información sen acabar chamando á estación de autobuses de Cangas pra consultar directamente cun responsable do servizo. Rober emitiu unha desculpa.

- O meu coche está no taller por culpa dun manguito furado - Os tres miraron pra Mucha e Mucha mirou pros curutos do Agudelo coma se non fose con ela.

- E eu que queredes que vos faga?

- O teu coche é grande, podemos ir os catro.

- De verdade que por un manguito fedorento ten que estar un coche parado unha semana?

- Nada dunha semana, leveillo ao taller fai dous días e teño que recollelo mañá. E xa estou a tremer, á miña veciña por unha cousa parecida lle tangaron 80 euros.

- 80 euros por un manguito? Vaime a cabeza polo aire de pensalo. Non sae mais barato mercar un xenérico nos chinos e dúas abrazadeiras? Non son mais que cinco ou seis euros.

- Xa, mais o líquido anticongelante e man de obra, a canto pensades que cobran a hora? Vo lo digo eu, 45 mais IVE.

- Fai coma min, bótalle auga no radiador, non merco eses produtos do capitalismo salvaxe nin chea de viño.

- Veña muller, se fai falta axudamos cos gastos, hoxe é a ocasión.

- Levareivos, pero se poñedes cinco euros entre os tres pra botar algo no tanque.

- Van os meus dous por Bizum – Dixo Ana – Berto que era o menos tecnolóxico dos catro sacou moedas do peto e llas deu a Mucha – Toma, un con cincuenta.

- Faltas ti, corazón de melón – Dixo Mucha a Kiko.

- É que non levo metálico enriba.

- Pois paga o teu euro e medio por Bizum ou por transferencia do Deutsche Bank, me da o mesmo se pagas en cripto coins, ou pagas ou quedas en terra – A Kiko lle sangraban os dedos cando fixo a

orde de pago. Despois deron orde a Malvino que lles preparase unha bolsa de artigos de primeira necesidade pra a viaxe:

- Termo cheo de “Ginseng dragon red”
- Unha botella de Rioja crianza
- Un vaso hermético cheo de cubata de Jhony
- Tres latas de Redbull

Xa no garaxe os catro aventureiros da ciencia estaban a piques de subir ao Mercedes de Mucha.

- Nena, ti diante comigo, Kiko atrás, do lado dereito, non quero puñais detrás do pescozo, e abrochade os cintos que non necesito unha multa pola vosa culpa - Cando ascenderon a rampla pra saír á rúa, Kiko proclamou.

- ¡Viva a discriminación positiva, wouuuuww! – Os sensores de ventilación do garaxe pediron auxilios ante a fumeira negra que estaba a escurecelo todo.

De camiño a Donon, Ana, que sempre estaba a estudar como optimizar as máquinas preguntou a Mucha – Oes, a cuarta marcha, a puxeches algunha vez? Vexo un patrón irregular no protector do cambio, o po non está distribuído de igual maneira.

- Os meus símbolos non se tocan Ana, nunca te metas coas manías dunha boomer, conduzo amodo sempre que podo, e se non podo aparco na cuneta e deixo pasar aos fitipaldís que sempre levan presa, así chegan eles antes aos controis de tráfico e me libro coma unha señora de ter que dar explicacións incómodas.

- Non vexo pegatas no parabrisas, este coche, pasa as revisións? – (Kiko)

- Bah, achaques do sistema público-privado pra xustificar a presión recadadora. Tecnicamente o coche segue novo, de media fai so 90 km cada mes.

- A capa de po é unha boa analoxía pra a explicación que viñemos buscar. Onda? Partícula? Aseghun, se lle pasas o dedo son partículas, e se abres a ventá e entra o vento convértense en ondas. (Rober)

- Entón xa podemos dar volta, temos o misterio resolto e non hai dualidade, ou si, aseghún. (Kiko)

Chegando ao Cruceiro de Hío atoparon algo de caravana, un pouco mais adiante un policía local mandaba parar, a procesión tiña prioridade sobre o tráfico.

- De verdade que temos que topar cunha procesión de Corpus hoxe que vimos nos? Cando cheguemos á costa xa se fixo de noite.

- Tranquila muller, aínda que perdamos dez minutos, que non creo, habemos chegar co sol alto. Tes pouca paciencia de todo. (Ana)

O garda deu paso a varios coches e Mucha arrancou aliviada, colleu o cruce de Donón e meteu terceira, os participantes na cola da procesión fixeron xestos de querer apartar coa man aquel fume negro do escape do Mercedes Gran Reserva.

- E ese mal costume de botar auga da billa no radiador, non da desgustos? (Rober)

- Sempre se lle botou auga aos motores, fai moi ben o traballo, os anticonxelantes son luxos occidentais do capitalismo rampante que non me podo permitir.

Ana colleu a etiqueta do cambio do aceite que estaba pendurada na panca do intermitente e leu a data - Miña nai, non leva un cambio este motor dende fai sete anos, non vai tocando xa Mucha?

- Aínda quedan outros sete anos polo menos, o que tes que mirar ben é a cantidade de km percorridos.

- Xa, e por estas contas vai durar mais o aceite que o motor, pero a saber como estará ese aceite dentro de varios anos.

- Parvadas.

Deixaron a rúa asfaltada e colleron o camiño do aparcamento, as fochas semellaban covas de Mórdor, había pedras polo medio, o coche daba saltos olímpicos e a veterana manexaba con arte o volante sen dirección asistida.

- Notade a potencia, vai na punta do gas e sube ata polas paredes, a suavidade da suspensión, o murmurio dos pistóns, este cochiño é poesía pura, o tanque que sobreviviu á guerra fría.

- Pois será poesía, non cho nego, pero o tractor forestal do Xenaro ten as suspensións mais brandas ca isto. - Comentou categórico o doutor Dasilva. Unha vez que aparcaron e saltaron do coche Kiko expresou sorpresa.

- Que fermosura de paisaxe, é a primeira vez que visito Cabo Home e xa estou a tirar dos pelos por non haber vido antes.

- Se queremos estar preto das ondas temos que baixar andando ata o faro de sur, quen colle o petate? Ana abriu o maletreiro e sacou a mochila de Malvino que levaba dentro “todo o necesario” pra unha boa excursión. Mucha pechou as portas unha por unha con chave, como asegurando que ninguén lle puidese roubar tantos anos de roña acumulada. Botaron a andar costa abaixo e a Kiko, ese feito de baixar unha costa, xa lle chegou pra facer cálculos mentais sobre a gravidade galileana. Unha vez nas rochas do faro sentaron e contemplaron o horizonte.

O mar batía con ese son grave e constante, un murmurio que resoaba no aire. Non había vento, pero na costa a mar aberto sempre quedaba esa oleaxe de fondo que lembraba o poder indomable do océano.

- Mirade iso - dixo Ana, deténdose un instante - A luz do sol contra as ondas parece un experimento de interferencia.

- Ou un problema de física das ondas sen resolver - engadiu Roberto, observando a paisaxe cunha mirada analítica.

Mucha abriu a mochila disposta a sacar a botella de Rioja Crianza, pero o que aopou non lle gustou nada.

- Que merda me meteu aquí Malvino? Non pode ser, isto é unha broma macabra ou algo peor, cando lle devolva a mochila voulle poñer as cintas no pescozo e apertar ben pra que non se ocorra facer outra vez algo semellante. - Contaba co viño e o que tiña na man era un pack de cervexas 0%.

- Tómao polo lado positivo, Malvino xa te coñece de anos e está preocupado pola túa saúde. Sabía que ías conducir 18 km de volta e non quixo mandarche alcohol, no fondo terías que agradecerllo, e nos tamén. (Ana) Na mochila había mais cousas, patacas de bolsa, olivas de sobre e as bebidas dos demais.

- Non fagas o sacrilexio de tirar co vinagre das olivas Roberto, damo a min - Dixo Mucha desesperada. E colleu a bolsa das olivas, furouna cos dentes e verteu en cada botella de cervexa un pouco daquela auga salgada con vinagre pra darlle algo de sustancia. Kiko, que levaba un anaco observando aquel xogo de luces e sombras, soltou a pregunta que marcaría a tarde:

- Se todo no universo é vibración, ondas e enerxía, que nos fai pensar que a nosa realidade é sólida?

Ana sorriu aprobando a pregunta do neno. Roberto espertou da súa contemplación como se acabasen de invocar a un físico famoso. Axustou as lentes, fixo un xesto de concentración e, coma se entrase nun simposio improvisado, comezou a explicación.

- Todo isto que ves, Kiko, cada raio de luz, cada reflexo sobre a auga, cada cor no ceo ou na paisaxe, todo é parte do fenómeno electromagnético - Mucha levantou unha cella, escéptica pero interesada. Roberto continuou:

— A luz, por exemplo, é só unha pequena parte do espectro electromagnético. Vémola porque os nosos ollos están sintonizados co rango visible. Pero o universo está cheo de ondas que non podemos ver: os raios X, as microondas, a radiación infravermella... e mesmo as ondas de radio que usamos a diario. E non só afecta á visión. O son que chega aos nosos oídos, as vibracións que sentimos na pel, as sensacións térmicas, ata os aromas que captamos... todo iso é interacción electromagnética a distintos niveis. - Ana inteviu.

- O que queres dicir, entón, é que o universo que experimentamos é un festival de frecuencias e estímulos? Todo que percibimos cos sentidos é electromagnetismo?

- Exactamente! A materia mesma, no seu estado fundamental, non é máis que campos electromagnéticos en distintas configuracións. Ata a túa percepción da textura dunha pedra ou a calor do sol na cara ten que ver con isto. - Mucha suspiro, vencida pola disertación.

- En resumo, Rober, se todo é electromagnetismo, estamos vivindo nunha grande emisión radiofónica universal e poderíamos coas ferramentas adecuadas, escoitar os podcast directamente no cerebro?

- Se queres velo así, somos receptores dunha sinfonía infinita de ondas. E cada sensación que experimentamos non é máis ca unha modulación dese concerto cósmico.

O grupo quedou en silencio por un momento, mirando ás Illas Cíes, como se acabasen de ver o universo con outros ollos. O mar seguía batendo contra as rochas, a luz seguía xogando cos reflexos, e a costa seguía vibrando coa enerxía da tarde.

Mucha escoitara atentamente toda a exposición de Roberto, sen interromper, pero con ese brillo no ollo de quen xa está pensando en dar unha réplica.

- Moi bonito todo, pero a percepción humana é máis complexa do que fas parecer.

- A ver, señora catedrática, sorpréndenos.

- Todo o que mencionaches, luz, radio, raios X, vibracións... son formas de electromagnetismo. Pero o cerebro non recibe esa información tal cal, senón que a traduce nunha linguaxe sensorial propia. Podo aseguralo porque investigo nese campo. Cando falamos da háptica sensorial, falamos de como o tacto, o cheiro, ata a propia temperatura son interpretadas polo corpo. O olfacto, por exemplo, é pura electroquímica en acción: moléculas no aire interaccionan cos receptores das nosas cavidades nasais, e iso xera impulsos eléctricos que o cerebro descifra coma aromas.

- Iso si que é fascinante - interveu Ana. - O mesmo cheiro pode ser interpretado de xeito diferente segundo a persoa, non?

- Exactamente! E por iso a transmisión remota de aromas é un reto enorme: non só é replicar moléculas, senón asegurarse de que o receptor as interprete correctamente - Roberto asentiu, aceptando o punto.

- Así que, en definitiva, falamos de ondas, de campos, pero tamén da forma en que o cerebro as descodifica.

- Vedes? Non todo é tan simple como parece. A ciencia ten capas, coma unha cebola, coma miña existencia ou coma o meu historial de matrimonios e divorcios.

Roberto quedou mirando ás Illas Cíes mentres o sol comezaba a descender no horizonte. O ambiente xa tiña ese ton dourado que precede a noite, e a brisa mariña traía consigo un aire de transcendencia. Pero no medio desa atmosfera solemne, Kiko, fiel ao seu papel de axitador intelectual, fixo a pregunta que todos evitaban responder con certeza:

— Todo iso está moi ben, Rober, pero vai caer o sol e seguimos sen resposta á gran pregunta. Onda ou partícula? Roberto, que xa esgotara todo o arsenal explicativo, mirouno, tomouse uns segundos de silencio.

- Ah, rapaz, aí está o truco de todo isto, cando alguén che pregunte unha cousa así, fai coma miña avoa, ponte firme e dalle a resposta correcta: ¡ASEGHUN! O que realmente importa non é se é onda ou partícula, senón que a natureza se comporta segundo como a observamos. Esa é a verdadeira tolemia da física cuántica.

O sol seguía baixando. O océano, indiferente ao dilema, continuaba batendo contra as rochas. O grupo deixaba Cabo Home coas cabezas cargadas de preguntas filosóficas. O Mercedes reiniciaba a súa marcha cara a Moaña, sen saber que o destino aínda reservaba unha última sorpresa. A poucos km de camiño, Ana foi a primeira en notar algo extraño:

- Eh... esa poza de auga con óxido que deixamos atrás... era nosa? - Mucha ollou o marcador de temperatura e murmurou – Cono, o motor vai arder como non paremos. Detivo a marcha e arrimou a unha cuneta. Cando abriron o capó saíu mais vapor que dunha pota de caldo, o manguito principal do radiador perdía auga a mares e todo parecía abocado á catástrofe.

- E agora, quen vai pagar este desastre?

- A termodinámica é teimuda Mucha, se non se dan as condicións óptimas a eficiencia se perde en quantar o universo, o teu coche é un acelerador da entropía, vas ter que pensar noutro mais moderno, tirar con iso ou calcular os ingresos por achatarramento en caso de que te acollas ao plan moves. (Rober)

- Non dicías que é unha reliquia da guerra fría? Eses son indestrutibles, non pode morrer o motor así polas boas, verdade Kiko? – Pero Kiko estaba a outra cousa, tiraba dunha bolsa de plástico do súper pra dividilo en dúas tiras mais estreitas, despois dividiu outra vez os cachos e foi a debaixo do capó. Fixo un remendo con elas, dando varias voltas ben apertadas e a fuga de auga podre parou.

- Que tan si lle botamos auga? Temos as botellas baleiras e as latas, Ana, xeolocaliza a fonte mais achegada.

A fonte estaba a douscentos metros e tiveron que facer varios viaxes cos envases que tiñan, do manguito non saía unha pinga, cando completaron o nivel pecharon o capó. O motor acendeu perfectamente, Mucha agradecida dixo.

- Es todo un xenio, Pitagorín, ven, dame un bikiño.

Subiron e se foron pra casa cun motor que non daba queixas nin pasaba da temperatura normal, finalizando así a aventura daquel sábado. A profesora ía satisfeita de non ter que chamar ao guindastre, xa mercaría un manguito xenérico no bazar chino pra seguir parcheando a reliquia por catro anos mais.

“Ao final, entre ondas, partículas e motores en crise, o único que quedaba claro era que, no universo dos Tertuloucos, nada se resolvía cunha resposta única.”

As aclaracións de Ana

“Viñoteca Castes”, seis da tarde, ambiente tranquilo e música de fondo relaxada a pouco volume. Os catro de sempre estaban a facer sesión de quecemento con temas pouco transcendentales como conversa informal. Ana contestaba un correo mentres Kiko facía a cerimonia do té con ritos orientais.

De:

anacidras.explora@cidrasespacial.net

Para:

careers@rockedynamics.space

Asunto: Agradecemento pola oferta.

Estimado equipo de Rocket Dynamics,

Grazas pola oportunidade de coñecer máis de preto a vosa empresa e polos detalles proporcionados sobre a posible colaboración. Foi un pracer explorar esta opción e valorar o potencial encaixe cos meus intereses e experiencia.

Despois de analizar en profundidade as miñas prioridades profesionais e os compromisos actuais, tomei a decisión de non seguir adiante con esta oportunidade de momento. Lamento non poder avanzar no proceso, xa que aprecio o traballo que realizades e o impacto que tedes na industria.

Espero que os nosos camiños se crucen de novo no futuro e deséxovos éxito nos vosos proxectos e iniciativas.

Moitas grazas novamente pola vosa consideración.

Atentamente

Ana Cidrás Loira

Espacial Consulting.

Mentras Ana contestaba correos Mucha amosou curiosidade pola nova infusión de Kiko – Que raio estás a tomar neno? Un día vanche saír herbas nas orellas.

- “Bergamota Aqua Mar”, se chama o preparado - Roberto, sempre atento ás novidades no mundo do consumo espetou.

- Seguro que nin bergamota, nin auga, nin mar, abráiame a capacidade de Alibaba pra vender cousas que nin existen por catro patacos - Esa tarde Kiko estaba animado e soltou a lingua.

- Existe porque eu mesmo a preparo. A bergamota a merco coma sempre, a 6 euros o kg xunto con outras herbas e especias, se pensades que porque vindo de Asia son mellores ou peores, pois xa vos digo que non, sobre o mundo da herboristería hai ríos de “papers” demostrando unha cousa e a contraria, pero basicamente quen enche as arcas con ese negocio son media ducia de multinacionais.

- Cando dis que a “preparas”, que é o que fas exactamente, pasala pra bolsas mais pequenas e meterlle etiquetas con gancho publicitario? - Dixo Mucha.

- A ver, neste caso concreto hai unha verdadeira filosofía de traballo e algo de investigación – Os compañeiros puxeron cara de interese e pensaron: “o neno facendo investigación?” “Sabe ciencias aplicadas e non nos dixo nunca nada?” “Será un infiltrado que nos sentaron á mesa?” - Kiko seguiu falando - Sei o que estades pensando pero todo é menos prosaico, vou explicar o procedemento:

- Meto 200 g. En cada bolsa, despois se fai o baleiro, despois outra bolsa ao baleiro por enriba e pra estar seguros outra mais, levo as bolsas ao peirao da Mosqueira e llas entrego ao meu tío Lucho pra que as leve a fondear na batea.

- Iso que estás a falar require medios sofisticados e alta planificación – Dixo Ana.

- Tan sofisticados coma meter as bolsas das herbas dentro dun saco de rede, amarrar ben cunha tralla e pendurarlle unha boa pedra pra que baixen, o mais complicado do proceso é ter que esperar dous meses pra recoller as primeiras mostras.

- Queremos probarlla, verdade? - Diro Rober. E malvino trouxo cuncas pra todos. Os de Rocket Dynamics non deixaban tranquila a Ana, debían de ter un bo xestor de recursos humanos que non aceptaba un non por resposta ao primeiro intento.

De: careers@rocketdynamics.space

Para: anacidras.explora@cidrasespacial.net

Asunto: Reconsideración de colaboración – Rocket Dynamics

Estimada Ana Cidrás,

Valoramos sinceramente o seu interese previo na nosa oferta e comprendemos a súa decisión. Con todo, non podemos deixar de destacar o seu extraordinario traballo no campo da recuperación e optimización de transmisións satelitais, especialmente as súas contribucións á mellora da transmisión de datos en satélites meteorolóxicos.

O noso equipo de enxeñaría aprecia enormemente solucións frescas e imaxinativas que marquen diferenza no sector, e consideramos que a súa perspectiva innovadora sería de gran valor para os nosos proxectos actuais. Por este motivo, gustaríanos discutir con máis detalle posibles liñas de colaboración, adaptadas ás súas dispoñibilidades e intereses.

Quedamos á súa disposición para explorar esta posibilidade cando lle resulte conveniente. Agradecemos a súa atención e esperamos poder contar coa súa experiencia no futuro.

Atentamente, Equipo de Talent Acquisition Rocket Dynamics

careers@rocketdynamics.space

- Nin sabe a mar nin deixa de saber, pero ten un aire fresco, se ve que a temperatura constante da auga fai que a bergamota concentre mellor. (Rober)

- A min me sabe a bergamota de toda a vida. (Mucha)

- A min non me acaba de convencer, pero recoñezo que es un xenio, seguro que metes a bolsa de 50 g sen problemas nas herboristerías por un bo pico. (Ana)

- Parece que estas a loitar contra unha horda de túzaros nena, tes oferta de traballo e non convencen as condicións precarias que che ofrecen? (Mucha)

- Non, ao contrario, o mellor desta oferta son as condicións, 200.000 brutos por ano mais a metade diso si acadamos obxectivos, presencial mínimo e viaxes pagos a Romanía.

- Fiiuuu, fiiuuuu – Os asubíos de Roberto retumbaron en toda a sala. Mais de trescentos? Mareo con esas cifras, espera que tome un grolo do cubata. E lle dis que non queres traballar pra eles? É que non vos entendo a esta xuventude, de verdade. (Rober)

- Non son so cartos Rober, hai fundamento ético tamén nesta industria, pero Rocket Dynamics non é esa clase de empresa – Mucha, a catedrática de filosofía entendeu a Ana.

- Os cartos son bonitos nena, pero a dignidade ás veces vale mais.

- Por iso o digo, busquei información en fontes abertas sobre esta empresa e atopei contradicións, por un lado está o aspecto científico que lles reporta unha boa reputación, por outro, consultando en foros especializados non atopei tanta indulxencia, hai quen relaciona esa empresa con episodios de deforestación, ataques a campos de refuxiados e espionaxe. Non me gustan un pelo – No correo de Ana apareceu outra mensaxe, os funambulistas da teimosía teimaban en non deixa respirar.

- Estanme a ofrecer 50.000 brutos mais, xa me dan ganas de mandarlle unha mala contestación.

- Tranquila Ana, non contestes precipitadamente, mantén sempre a estratexia, garra de aceiro e luva de seda - Aconselloulle Roberto, veterano nesas lides de manter unha correspondencia o menos tóxica posible con empresas e institucións - Déixalles espazo e tempo pra que pensen que estás a reconsiderar a oferta.

Kiko fixo unhas consultas na tablet, Mucha miraba a pantalla de ríollo e sabía que o neno estaba metido en páxinas da “deep web”, pouco convencionais e rozando o límite do legal.

- Uiuiui, uiuiui, uiuiui, que cousiñas falan aquí de Rocket Dynamics, pero que cousiñas, ouro puro. Ana, buscar en fontes abertas é todo un reto tecnolóxico, o xeito de localizar informacións que son públicas pero están tan agochadas nos fondos escuros dos servidores é unha proeza que dominas e te felicito. Eu non teño esa paciencia e collo o camiño das vacas, TOR, onde abonda todo o malo e todo o peor, pero tamén hai foros de discusión que non transgreden as leis comunitarias e a xente fala do que lles peta, dun xeito mais ou menos anónimo.

- Menos lería e mais praxe, Pitagorín, dinos algo que non saibamos, que me da o sono. (Mucha)

- Si ben é certo que teñen grandes cerebros desenrolando a startup, tamén é certo que andan metidos en canta merda hai, espionaxe, localización de instalacións segredas, estudos sobre como alterar o clima, a lista é longa.

- Por iso vos dicía que poden meter a oferta por onde lles caiba.

- Esa é a nosa Ana!

- Podo facer por fin a miña pregunta incómoda da tarde? – Todos asentiron e Kiko lanzou o dardo.

- Pois imos aló, Ana, a que te dedicas exactamente? podes poñer exemplos prácticos que poidamos procesar como información coherente, sen machacar as neuronas no intento?

- Claro que podo, na uni sempre me apuntaba aos grupos de retórica, algo saberei explicar, pontificar algo e defender xusto o contrario, vai.

E chegou o gran momento da tarde, a pregunta incómoda de Kiko que habería de marcar un antes e un despois.

- A que se dedica exactamente unha consultora espacial freelance? – Ana tomou un grolo de Redbull directamente dende a lata.

— Está ben — dixo, apoiando os cóbados sobre a mesa. — Imos poñelo fácil para que podades durmir tranquilos.

Roberto, intrigado, axustou as lentes. Mucha cruzou os brazos cunha expresión de "por fin!", e Kiko sacou o móbil, probablemente para tomar notas ou facer cálculos paralelos.

Ana continuou:

-Se unha axencia decide lanzar unha misión a Marte, poñamos por caso, precisa confirmar que os sistemas de comunicación poderán funcionar nun ambiente extremo. A miña consultoría entra aquí. Analizo os protocolos, verifico a integridade dos materiais, e asesoro sobre como adaptar a tecnoloxía para evitar fallos críticos.

Roberto asentiu, xa comprendendo.

- En resumo, aseguras que todo non explote por un erro de código.

- Poderíamos enmarcalo nese contexto, si, e tamén que os astronautas poidan enviar mensaxes á Terra sen perder datos polo camiño.

Mucha sacudiu a cabeza, impresionada.

- E iso nolo ocultaches ata agora? - Ana riu.
- Non o oculteí. Simplemente, nunca preguntastes ben.
- E de onde sacas esa información tan valiosa nena?
- Fixen carreira en telecomunicacions e varios másters de especialización aeroespacial, pero o meu ABC está nas redes, buscar moito, analizar mais e rexeitar a maioría do que leo, elaborar informes, pasalos a un Powerpoint bonito e esperar que un comité técnico aprobe a idea.
- Vendo que vimos fai un momento, cando rexeitabas un traballo con condicións salariais que non vas atopar en España mentres vivas, nos demos conta de que tes unha especialidade moi escasa e apreciada - Lle dixo Roberto. Ana, con cores na cara polo comentario tratou de quitarlle ferro.
- Fago o que podo, as cousas imposibles as deixo para os científicos youtubers.
- Pero poñamos por caso, a empresa “Rachadelos Solutions” che pide consulta sobre robótica agraria, os seus drons están errando na clasificación do gando por ter desaxustes co GPS. Contan cabezas de mais ou de menos e o censo se volve imposible, non distinguen ben entre unha “rubia galega” e unha “frisona” de toda a vida. O mercado do gando se pon a especular, ameazando outra vez con subir os prezos da teenreira galega, que deus non o queira. Opción A, rexeitas o traballo por non ser especialista en robótica. Opción B, lles contestas que esperen un mes polo estudo. Opción C, colles e lles fas un informe a correr pero non sabes se valerá pra algo.
- Acabas de poñer o mellor exemplo posible Mucha, celebro a túa inventiva, as veces penso que darías unha boa “Contacontos”, pero vaíamos ao lío. Descartemos a B por obvia, non poden esperar un mes. Agora non é tan complicado, agardo unhas horas antes de responder, estudo ben as miñas posibilidades e acabo descubrindo que unha solución así xa a tiña resolta nos apuntes de terceiro, así que xa podemos descartar a opción A, unha “Loira” que se prece non se deixa abater así polas boas.
- Agora comprendo mellor a C, lles mandas unha resposta na mesma semana pero cunha solución que che serviu coma exemplo nun caso práctico para o control mensual. Gústame o teu método, as solucións enxeñosas non teñen por que vir de Harvard, no campus galego hai nivel.
- Mellor dito imposible.
- Será por estas e outras historias que seguimos vindo cada sábado? - Kiko se puxo reverente e pronunciou con pompa.
- Algún día, alguén escribirá sobre nos os catro, estou seguro.
- Pois que fale ben de nos ou comerá o escrito coas patacas bravas de Malvino - Sentenciou a vella catedrática.

E así, a “Viñoteca Castes”, seguía a navegar por libre entre tanta oferta hostaleira, sen dramas, sen algarada, sen televisor, pero cunha calidade humana razoable, entre viños de catro euros a copa e tapas de zorza que arrecendían por todo o barrio.

De: anacidras.explora@cidrasespacial.net

Para: careers@rocketdynamics.space

Asunto: Unha resposta honesta – ¡Rocket Dynamics, nin farta de viño!

Estimado equipo de Rocket Dynamics:

Espero que sexa esta a resposta definitiva. Recibín a vosa insistente mensaxe e, francamente, non sei se agradecer ou lamentar que esteades tan convencidos do voso propio relato. É curioso que mencionedes as miñas contribucións á mellora das transmisións satelitais, porque precisamente nese ámbito tiven a ocasión de analizar métodos de traballo pouco ou nada transparentes nas vosas prácticas empresariais.

Non podo aceptar a vosa oferta, non só por compromisos laborais que xa ocupan cada hora do meu calendario, incluíndo o tempo que me gustaría dedicar a cousas máis produtivas, como por exemplo, aprender a facer un bo flan caseiro, senón porque, francamente, a miña experiencia coas prácticas de contratación que exhibides confirmaron que os lazos con vós serían pouco beneficiosos e demasiado custosos, en todos os sentidos posibles.

Deséxovos sorte na vosa incansable procura de talento. Con todo, se algún día decidides que a transparencia e a ética profesional tamén deberían formar parte do voso legado, quizais reconsideremos este intercambio. Até entón, podedes tachar o meu nome da vosa lista.

Atentamente

Ana Cidrás Loira

De que carallo vive Kiko Lesma?

- Parece que hoxe lle deu polo remenber a Malvino.
- Sempre lle da pola nostalxia boomer, unhas veces acerta menos e outras non acerta nada co gusto da clientela.
- Pois a min me gusta esta música, non distrae da conversa e axuda a relaxar a tensión da semana, iso e o meu inseparable cubata de Jhony.
- Este viño sabe a corcho podre, pero os catro euros seguro que mos cobra igual, un día vou ter que dicirlle catro cousas ben ditas na cara.
- Pero procura non arrincarlle os ollos que nos fai falta atento coma o gaban – Ao escoitar falar de gabiáns, Mucha botou a cantar.
- “Amiga, hay que ver como es el amor, que vuelve a quien lo tomaaaaaa, gabilán o palooooomaaaaa, pobre tonto, ingenuo charlatan, que fui palomaaaa, por querer ser gabilaaaannnnn”
- Non nos deprimas mais, Mucha, teñamos a tarde tranquila.

Falemos claro, se os Tertuloucos paraban os sábados no Castes era, entre outros motivos, porque a música era agradable, “Supertramp”, “Pink Floyd”, “Duran Duran”, “Radio Futura”, “Héroes del silencio” ou “La Bersuit”, transiban polo fondo cósmico da viñoteca coma almas dun pasado glorioso. Ata os mais novos da tertulia amosaban certa tolerancia co repertorio. Pero había límites coma en todo nesta vida e Ana toleraba mal algunhas cancións dos “Beatles”, non porque fosen

aburridos, ela sabía atopar beleza na súa música, odiaba determinadas cancións por traumas da adolescencia mal xestionados. Durante un verán enteiro o seu irmán maior poñía sen piedade o álbum “Abbey Road” mentres xogaba a derrubar castelos, ata que o arquivo MP3 corrompeu e quedou inservible. Agora no Castes estaba a soar aquela canción ñoña, “Maxwell’s silver hammer”. Ana colleu o móbil e tentou entrar na wifi do bar pra cambiar aquela peza por outra menos evocadora, pero Malvino que xa viña escaldado de tanto ataque de phishing xa aprendera a lección e reforzara a clave por tripla autenticación, aquel castelo era inexpugnable, ou iso pensaba o taberneiro. A Kiko non lle pasou desapercibido o intento de Ana e ofreceu axuda.

- Que canción queres escoitar.

- Space Oddity, de Bowie.

O rapaz sacou do peto un dispositivo pequeno co estándar USB-C e o acoplou no móbil, segundos despois a peza que pediu Ana estaba a soar.

- Grazas Kiko, es un sol.

A Malvino non lle pareceu tan ben aquela intrusión na súa intimidade dixital, pero Bowie era Bowie e non ousou interromper ata que terminase o tema. Roberto preguntou:

- De onde sacaches esa marabilla neno? E non me digas que de Alibaba, ese dispositivo xoga nunha liga superior.

- Se buscas ben na rede atopas de todo - Pero a resposta non convencía a Mucha.

- O que che pregunta Rober está ben fundamentado, eses aparellos non son legais na miña aldea, máis pode que na aldea global si. Non me vou meter nos teus métodos pero poderías contarnos como fas pra estar á última en moda e complementos, que saibamos nin tes estudos nin se che coñece traballo, ocupación ou forma de gañarte a vida, seguro que nos sorprendes.

- Entón deixade que sexa eu o que faga a pregunta incómoda, vale? Kiko fixo unha breve pausa, tomou un grolo da infusión de “Choiva de sensacións” e lanzou o dardo.

- De que carallo vive entón e tan ben, o lacazán de Kiko Lesma Cendán?

- Iso, porque nos non somos capaces – Outra das respostas cínicas de Mucha, que sempre quería pasar por pobre pero bebía viño do caro e pedía xamón do bo.

- Que fale o rapaz Mucha, ou terás que aturar unha das miñas conferencias favoritas, por que o “Kaón da Estrañeza” é tan esquivo para o detector ATLAS do LHC, quedas avisada. Señor Lesma, cando goste.

- Non é doado explicar todo o método nunha charla breve, pero porei exemplos. O mundo da tecnoloxía non se compón so de anuncios rimbombantes de produtos fora de serie e versións renovadas de dispositivos. Tamén hai empresas pequenas que nin coñecen nos sitios onde desenrolan paralelamente tecnoloxías punteiras, o que fago é andar moi ao loro das novidades en páxinas especializadas. Primeiro exemplo, teléfonos móbiles con tantas ou mais funcións que os que prometen sacar as marcas de prestixio con meses de antelación. As empresas fan publicidade agresiva do próximo lanzamento, cando chega o produto ás tendas xa hai xente desesperada, dispostos a pagar centos e ás veces miles polo milagre tecnolóxico do momento, eu podo conseguir un dispositivo así de bo por un terzo do que valen os oficiais e probalo con ata seis meses de anticipación.

- Xusto cando comezan as campañas publicitarias por terra, mar e aire, coa complicidade dos medios públicos e sen apenas gastar cartos - Apuntou Roberto.

- Vexo que vas collendo o concepto, as fábricas queren vender, hoxe fabrican celulares e mañá placas de circuítos pra lavadoras, non se casan con ningún. Segundo exemplo:

Un amigo preguntoume se lle podía buscar un guiador auténtico pra a “Hartley B-125 Hummer”, dicía que estaba canso de buscar en tanta páxina de coleccionistas atopou, ou non os había ou custaban mais que a moto. Solución, atopei un lugar en Qingdao que fabrica réplicas de pezas de motos e coches de época, con acabados realistas e por bastantes menos cartos. O colega quedou contento e eu gañei unha comisión, agora é outra fonte de ingresos que teño.

- É coma vender réplicas do Partenón feitas de plástico por impresión 3D, dan o pego pero non son as pedras da Acrópolis. (Ana)

- Hai que ser realistas, a xente que ten obxectos de colección quer que se vexan bonitos e orixinais, pero as opcións son poucas, ou empeñan a casa pra mercar repostos ou recorren a xente coma Pitagorín ou tiran co xoguete no faiado, entendo perfectamente a postura Ana, a economía está fundada no aforro.

- E si pides un reposto que non teñen, inventan as matrices e funden as pezas en moldes virtuais? (Roberto)

- Fai pouco resolvemos iso mesmo cun equipo interdisciplinar, como facedes vos na Uni, pero mais de andar pola casa, pola casa de cada un:

- Usuario “Truki” pide a Super Kiko os faros traseiros dun coche de época, Kiko rebusca debaixo das pedras e atopa un arquivo STL en algures, o arquivo está incompleto, ten as mallas rotas e non resulta válido pra impresora, non hai problema, mando arquivo e fotos adxuntas a Zulic, en Zagreb, Zulic que en un verdadeiro artista dixital, arranxa as mallas e me devolve o STL pechado coma un ovo, sen erros e listo pra mandar a Qingdao por mail co resto das especificacións.

- Brillante.

- Que listo é este rapaz, se foses meu fillo andaría por aí a presumir coma unha tola.

- O das infusións xa vo lo contei, merco a granel, preparo bolsiñas pra vender nos herbarios e ás veces fago mesturas entre elas e lle dou un nome pintoresco, sen mais, pero saen coma os churros da alameda, botando lume, que mos quitan das mans “Señora” – Roberto que sempre miraba o lado práctico das cousas dixo:

- Entón, visto como te moves nas redes, habería posibilidade de mercar unha cámara de néboa con funcións avanzadas sen que teña que vender un ril pra mercado?

- Mañá cho digo, pero non che prometo éxito, nunca busquei algo semellante.

- E se houbese un dispositivo... que conecte a Starlink... sen ter que gastar 100 pavos ao mes? Non digo nada, xa sabes, nada “ilegal” (Ana)

- Habelos hailos, pero non teño gana agora de escoitar unha disertación sobre principios éticos no comercio, que coñezo moi ben á señora catedrática, falaremos despois tranquilos ahi fora desa posibilidade - Pero a señora catedrática estaba a punto de lanzar un mísil contra a liña de flotación da tertulia que os deixaría a todos aparvados.

- Podes mirar aí neses sitios se hai un coche eléctrico barato pra min?

Roberto tragou a oliva enteira con oso, da impresión que levou, cuestionou se o cubata estaba a levar o whisky de sempre, o que acababa de dicir Mucha, era unha alucinación? Ana deixou caer a tapa do laptop, e Kiko atragantou co grolo de infusión.

- Que caras son esas? Dixen algo extraordinario que vos non entendestes ben?

- Entendemos perfectamente Mucha, pero temos que procesalo con calma, agora necesitamos coller aire - Dixo Malvino dende a barra.

- Algo mediano, tampouco quero unha caixa de mistos, vin nas noticias que hai coches a vender en china por 7.000, pra o que o necesito sobra.

- O dos 7.000 hai que collelo como ven, puro titular, imos agora ao detalle e xa ves que non preciso abrir a tablet pra responderche. Punto 1, o prezo de venda en China é antes de impostos, cada provincia aplica os seus baremos, así que sube un pouco. Punto 2, hai que traelo a Europa, un mes de barco, controis de aduanas, impostos, taxas e por suposto os **aranceis**. Punto 3, cando chega a destino hai que sumar IVE, matriculación e marxe comercial do intermediario, neste caso eu. Así que conta cos 18.000 se tes sorte.

- Caghonacona, pa iso merco un Dacia que custa menos.

- Pero un Dacia a gasolina, imos camiño de que as cidades restrinxan a circulación dos térmicos por normativa europea. Xa non paga a pena mercar un térmico novo. Agora ben, segue a ser un bo prezo se o comparamos cos eléctricos que se fabrican aquí, no continente. Se te acolles ao plan “Moves” hai descontos, un chisco o goberno central, outro chisco a comunidade e un chisquiño mais se retiras o tanque da guerra fría pra achatarramento. Ao final pode quedar nos 12.000, que está bastante ben pra ser un eléctrico con 350 km de autonomía – Ana fixo un cálculo rápido de estimación de consumo.

- Cunha soa carga de seis euros poderías andar catro meses!, iso si que é rendemento óptimo Mucha, non se a que estás esperando pra encargalo.

- Pois a que chovan os cartos do tellado, ou a que mos des ti, o que primeiro chegue.

- Non é por meterme na túa vida muller, pero fixen unhas buscas e o ano pasado ingresaches 50.000 euros soamente por dar conferencias, sen contar o teu salario, que non é baixo pra ser galego.

- Iso son datos persoais que non deberían estar publicados na rede.

- Pero están, existe unha cousa que lle chaman “Transparencia”. Os comités que organizan congresos teñen a obriga de publicar os datos se queren seguir a recibir colaboración público-privada.

- E non liches nada sobre as reunións discretas que fan os poñentes con representantes da industria en suites de hotel? Conta Mucha, conta, seguro que cae un changüí por ese lado e seguro que non é pequeno (Rober)

- Ao non ser datos declarados non hai constancia, pero é ben coñecido no mundo académico que estas reunións existen e ata se ven como algo normal, que pagan ben pago por asistir en exclusiva e por dar información valiosa como expertos de primeira liña - Puntualizou Ana.

- Non teño porque aturar as vosas parvadas, o meu é cousa miña, que vos quede claro, raio murmuradores.
- Pero despois non nos veñas a chorar que non tes un pataco, que a túa vida é unha ruína e que os bancos non che saen da porta a reclamar – Dixo Kiko, e a Mucha doeulle o comentario por vir de quen viña.
- Podedes deixar a miña vida en paz? Do puto coche xa se falará longo e tendido, pero mellor noutra ocasión. Se levanta a sesión.

Un moscón inoportuno

Cesáreo, o veciño do cuarto andar do mesmo edificio onde abría cada tarde a “Viñoteca Castes”, menos os luns que tocaba descanso do persoal, estaba a repartir remedios coma se clientes e empregados do establecemento llo pediran por escrito.

- Mirastes onte ao larpán aquel do madrí como fallou o penalti?
- Sabes que aquí non hai televexo nin poñemos a SER, non entraches onte neste bar por primeira vez Cesáreo - Dixo Malvino con toda a diplomacia que puido.
- Tampouco escoitastes a declaración de Feijoo que lle dixo catro verdades coma puños ao mamón ese?
- Teño unha de bravas que acaban de saír quentes da cociña, cortesía da casa, chas poño cun chisco de pan? – Malvino xa non sabía que facer nin que dicir pra librarse do “Cuñado” do barrio, pero o pelma non calaba a boca despois da cuarta “Heineken” da tarde.
- Son eu o presidente do madrí e saco a patadas a ese paquete de dianteiro, non serve nin pra tomar polo cu. É o árbitro? Outra vaca no medio do millo, mira que hai que ser chosco pra non ver a falta no minuto 31 da segunda parte, estaba clarísima, quen lles da o carné a estas almiñas?, ou é un mal árbitro ou cobra comisións por non pitar, en todo caso tiñan que inhabilitalo de por vida ata pra pitar na segunda rexional – E seguía o home sen ter quen lle seguira a conversa. Deixou a cervexa na barra e foi cara ao fondo na busca do aseo, ao pasar pola mesa dos Tertuloucos estirou ben a antena pra saber do que estaban a falar.
- Pois eu digo que a intelixencia artificial pode ser unha boa ferramenta a futuro, pero por agora a vexo verde.
- Nin tan verde Mucha, a min ás veces me adianta traballo.
- Falsa ilusión nena, é certo que achega datos interesantes, pero despois che compite a ti navegar nese mar de datos e sacar algo útil do programa, realmente merece a pena o tempo empregado en corrixir? – Esta vez foi Roberto o que entrevistou:
- Aseghún, sempre relativizando a función lóxica da máquina, que despois de meses lendo todo canto atopou en internet e mediante algoritmos e transformers, fai conexións neuronais e chuspe respostas que parecen “escritas” por un humano.

A Cesáreo esa conversa lle pareceu interesante, tamén el fozaba coas distintas IA que había dispoñibles no navegador, Meteuse dentro do baño e pensou nas palabras clave, “algoritmos”, “función lóxica”, “transformers” que non sabía o que eran pero soaba interesante, “conexións neuronais” – umm, desas cousas controlo, sempre mo di a muller “Cada día tes menos neuronas na cabeza” e que as IA escriben coma a xente, vale, van saber o que vale o listo do barrio. Saiu do baño e foi á barra a buscar as bravas e a cervexa, sentou na mesa que estaba ao lado da mesa da tertulia, Kiko estaba a contestar a Mucha.

- Ben é certo que teñen sesgos de todo tipo, racial, ideolóxico, político, relixioso, porque o leron todo e porque ás veces o usuario xa leva esa tendencia ao extremo, pero non me negaredes que é unha chulada cando che da respostas retranqueiras, se algo dominan estes boots é a esencia mesma do sentir galego, senón faille unha pregunta sobre como pode ser unha cabaza mais grande que a propia planta que a mantén, pídello a Deepseek en galego das Rías baixas e xa verás como te divirtes – O entendido do barrio levantou un dedo e meteu o pe na conversa.

- Non sabía que se lle pode falar en ghallegho a esas máquinas, seguro que che contesta en castrapo do ruín, os americanos e os chinos non saben falar coma nos.

Os contertulios cruzaron miradas de interrogación, sen dicir palabra. “Como facemos?”, Kiko fixo un xesto a Mucha “empeza ti, que sexa espeso”, e Mucha, “Necesito un catalizador, podes facer algo Rober?”, “podo, descoida” “Ana aprobou o xesto de Rober - Adiante e que gañe o mellor”

- Que, quedastes calados porque non tendes conque contrarrestar os meus argumentos sólidos, veña, non cobro por discutir de ciencia – Roberto fixo cálculos, agarrou o oso da oliva, colocou o brazo no ángulo correcto, mirou pra mosca e tirou a dar, pero a mosca no último momento esquivou o oso, Roberto, decepcionado se desculpou.

- Sabedes que estatisticamente hai un 10% de probabilidades de que o tiro falle, tendo en conta que os nove tiros anteriores foron exitosos, podo asegurar que estamos cumprindo as leis da probabilística – O moscón do Cesáreo volveu intervir.

- Tanta explicación académica pra dicir que tes a mesma posibilidade de acadarlle á mosca ca o figura ese do madrí que fallou onte o penalty, a final todo son desculpas de mal pagador - Por vez primeira e última, Mucha dirixiuse ao intruso con todo o seu saber de décadas de filosofía.

- Cunha pequena diferenza, que os acertos anteriores de Roberto foron corroborados polo comité de avaliación desta santa mesa. E dito isto abrimos o tema principal do día, vostede pode participar se lle apetece, non botamos a ningún. (Falsa coma un billete de seis euros a afirmación da catedrática), pero a partir dese preciso momento importaba pouco que o moscón do barrio quedase alí ou non, Mucha acababa de condenalo á irrelevancia.

- Vexo unha grande oportunidade aquí, Rober, pra disertar abertamente sobre filosofía, Ana, podes meterte no papel de Simone de Beauvoir?

- Claro que podo, conta comigo.

- Pitagorín, non espero menos de ti encarnado o existencialismo de Nietzche, pero incluíndo as paranoias que lle daban cando pensaba que tiña a triquinose porcina.

- Descoide Profesora Solla, serei fiel reflexo do inconmensurable Friedrich, con dores de barriga incluídos.

- Rober, ti serás ti, farás de contrapunto da ciencia, saca os doutorados que levas dentro e afunde no esterco canto poidamos argumentar.

- Feito.

- Vostede será Platón, que todo o arranxaba mirando ao horizonte.

- Pois... Vale, a facer de Platón, non era o do “So sei que non sei nada?”

- Un deses, probablemente, ben, estamos listos? Pois empezo.

- Hoxe desafíoute a realidade, Roberto, admíteo con dignidade. A vontade de poder da mosca superou a túa técnica. Isto non é só cálculo, é instinto, é caos, como a vida mesma. - O figura do Cesáreo gardou silencio, xa se lle ocorrería algo enxeñoso con que deixalos a todos a pensar, Mucha Kant seguiu co argumentario - Non me veñas con ese absurdo vitalismo. O único que hai aquí é un erro calculado. O imperativo categórico da física díxoches que, cun determinado impulso, deberías acertar. E, con todo, fallaches. As leis da razón teñen límites.

- Kant e as súas regras ríxidas outra vez! A vida non se rexe por principios inmutables, senón por adaptación e conquista. A mosca viu vir o perigo e reaccionou porque é parte do seu instinto de supervivencia - (Ana, pousando as palabras) - Os dous estades atrapados no voso sistema de crenzas. A mosca esquivou o óso porque tiña que sobrevivir. Non por vontade de poder nin por leis racionais. A supervivencia é a única verdade.

Roberto mirou a Ana con respecto. Mucha e Kiko sentían o impacto da frase, pero ningún daría o brazo a torcer. Cesáreo mirou ocasión pra intervir.

-Mirade, en realidade, todo se resume nunha cousa moi sinxela. O instinto natural. Os animais reaccionan sen pensar, porque así está programado o cerebro. E é que, como dicía Einstein "A intelixencia é limitada, pero a estupidez humana é infinita."

Pero os catro de sempre se sentiron defraudados dun Platón tan pouco elaborado. Roberto, coa súa mente científica, decidiu subir outro nivel.

A cuestión real é que este erro no cálculo, este instante da imprevisibilidade, roza algo que nos leva á cuántica e, paradóxicamente, ao espiritual. Cando non hai respostas absolutas, queda o baleiro das posibilidades. A física ensinounos que a observación cambia a realidade dun sistema dado, polo simple feito de facer dita observación. Quizais, no último instante, a propia intención de acertar fixo que o óso fallase. Como se o universo, ao ser consciente da nosa intención, decidise tomar outro camiño.

Cesáreo que estaba practicamente acurralado, decidiu facer un pouco de teatro, meterse de novo no baño e despois ir á barra a pedir outra cervexa pra non seguir facendo mais o ridículo.

Malvino, que levaba todo o tempo escoitando sen intervir, aproveitou o momento exacto para rematar con retranca e profundidade. Serviu unha copa de viño, limpou a barra con lentitude e dixo cunha calma que cortaba o aire:

- Se eu mandase en todo, poría no seu sito ao principio de incerteza de Heisemberg por desconcertante e aburrido, e mira que non acostumo meterme nesas lideiras, pero xa vai amolando un pouco o tipo ese (Do Heisemberg)

O “*moscón do barrio*”, pagou a conta e dixo - Que teñades boa tarde.

Saiu pola porta coa lección aprendida, “Non hai que meter o fuciño onde non nos chaman” Toda a clientela e persoal do establecemento respiraron aliviados, durante unha tempada, Cesáreo non había pisar aquel bar durante unha tarde de sábado. Coidadiño cos Tertuloucos, nas tardes espesas, levan a rabia por bandeira.

Antecedentes

Era febreiro do 97, Mucha buscaba piso polo barrio do Rosal, lle dixeran un tío dela que preguntase en Moaña, o barrio estaba a nacer, non había construídos nin un terzo das vivendas proxectadas en toda a urbanización. Sabía que se mercaba piso cando o estaban a construír tería que pagar menos. Na rúa central todo eran fochancas, valas de obra, camións circulando cheos de terra, estaban a transportar o que os construtores cavaban pra facer dobre soto nos edificios. Apenas vivía unha ducia de familias nos pisos novos. Pensou que a viñoteca que tiña en fronte había ser un bo lugar pra preguntar pola venda de pisos e de paso tomar un café e ir ao baño. Pra entrar no local había que ascender por un tablón improvisado que puxeran os encargados de pasar as instalacións de auga, luz e saneamento, de non ter posta a rampla habería que pasar por enriba da lama.

- Bo día, que pinta mais nova e acolledora ten este local.

- Bo día, señora, ten pinta de novo porque o inauguramos a semana pasada, non sei se nos precipitamos, visto como está todo aí fora, algún día tal vez teñamos aquí unha rúa ancha con soportais, beirarrúas limpas e xardín na parte de atrás. Desexa tomar algo?

- Póñame un café, faga o favor, señor...

- Balbino, Balbino Castes, propietario.

- Esperamos que por moitos anos, eu tamén quero mercar piso nesta urbanización, faloume ben dela un familiar.

Pois o momento é agora, hai dous bloques listos pra entregar, pero se non lle importa esperar un pouco mais merque un que estea nunha fase pouco avanzada de construción, pode aforrar ata un 30%, escoitei que algúns promotores van apertados de cartos e venden rápido, eu mesmo encarguei este baixo fai un par de anos e a diferenza é moita. Xusto enfronte hai un par de apartamentos pequenos, pregunte por Xaquín, o encargado da obra, el saberá darlle mellor información.

- A verdade é que un apartamento de dúas habitacións, sala e cociña estaría ben pra os dous que somos, os venden con praza de garaxe?

- Todas as vivendas desta urbanización teñen praza de garaxe, foi parte do convenio do plan urbanístico, se finalmente merca piso aquí, verá como é un sitio moi agradable pra vivir, pouco ruído, tranquilidade, praia preto, o val das Abilleiras a un paso e Vigo a 20 minutos en coche, por se quer mercar o que non haxa en Moaña.

- De Vigo xa son, ben, non exactamente, pero agora teño un traballo alí e non me sinto cómoda na cidade, o meu marido tamén pensa igual, foi el o que propuxo a idea.

- Espero vela outras veces por aquí señora...

- Que teño trinta anos, o de “señora” faime vella antes de tempo, chámame Mucha.
- Pois benvida á “Viñoteca Castes”, espero verte moitos anos por aquí, non, que non insistas Mucha, a este primeiro café convida a casa, sorte coa compra.

Corría o ano 2003, Roberto foi o segundo en sumarse ao grupo dos Tertuloucos, vivía de alugueiro nun apartamento ao final da rúa principal dende facía escasos días, tiña a viñoteca a menos de cinco minutos andando, o día fora complicado atendendo á empresa de mudanzas. Precisaba dun lugar onde relaxarse un pouco. Un veciño do edificio lle recomendara as tapas de Malvino, que na realidade as facía Cándida, a súa dona.

- Teñen algo pra cear?
- Claro que temos, pode ler na carta as especialidades, tamén hai carta de viños.
- Non me gusta o viño, grazas, tomarei unha caña de cervexa - Mentres Malvino lle servía a caña con pouca escuma, Roberto consultou a carta de especialidades, a verdade era que había bastante onde escoller.
- Vexo que non se decide, se quer hai pementos de padrón, uns pican, e outros non, pero todos están igual de saborosos nesta época.
- O xamón asado enche o ollo, os aneis de clamar piden ser saboreados, a zorza ten un grande aroma, chega ata aquí, tortilla, polbo á feira, empanada de xoubas, isto é coma o atracado dos sabores, todos reclaman unha oda aos sentidos e cada un solicita con grandeza o seu espazo - Malvino pensou, “este fala coma Mucha, seguro que se entenden de marabilla”
- Péñseo con calma, vou servir un par de mesas e despois falamos – Malvino colleu a bandexa e foi facer o traballo, Roberto decidiu polo xamón asado con patacas fritidas, xa tería tempo de ir padeando todas e cada unha das propostas culinarias do Castes.
- Mucha, na barra hai un veciño novo que viu cear, podo dicirlle que sente ao teu lado?
- Malvino, que son unha señora decente, un pouco desnortada, pero decente.
- E se che digo que ten un xeito de falar moi parecido ao teu?
- Docente?, investigador?
- Todo iso e ademais, poeta, ocorrente, simpático e un chisco surrealista, veña, que che ha facer ben relacionarte un pouco con xente culta.
- Ben, que sente comigo, pero como sexa outro desertor do arado, vasmе ouvir ben ouvido.
- Neste intre non teño mesas libres pra que cee cómodo, pero a señora loira da mesa 4 non tería inconveniente en compartila con vostede, que lle parece? Non se preocupe, é a persoa mais culta que coñecín nunca.
- Non teño nada que perder pero si moito que gañar, “Alea Jacta Est” - Dixo Roberto mentres se dirixía a mesa 4, onde estaba sentada aquela señora loira, que non tiña inconveniente en compartir mesa cun descoñecido acabado de chegar ao barrio.

E foi así como comezou a forxarse a lenda da tertulia na “Viñoteca Castes”. Roberto estaba so en Moaña, non coñecía a ninguén, e menos a xente que non asustase ao escoitar termos coma

“Dualidade cuántica” ou “Unificación de campos”. A viñoteca parecía un bo lugar pra comezar a socializar e Mucha, a pesar de estar pasando por un divorcio recente, era unha muller á quen merecía a pena coñecer e ter coma amiga.

Corría outubro de 2022, un grupo de amigas celebraban a graduación de Naiara en Dirección de empresas, o Castes estaba ata os topes, Roberto e Mucha trataban de manter a charla dos sábados en equilibrio precario, pero contando co dereito constitucional das demais a facer balbordo. Tamén estaban un pouco apertados no fondo do local, preto delas, de costas, un grupo de mozas falaban de todo un pouco.

- E agora que pensas facer Naiara?, xa tes decidido o máster?

- Pois claro Ana, irei á UPV a facer consultaría tecnolóxica, ten bastante saída e pagan ben.

- Estou segura diso, tamén son consultora.

- Das de xestión pura e dura ou en tecnoloxía TIC?

- Non, eu son de telecomos, fago enxeñería espacial.

- Vaia, unha enxeñeira espacial, puff, que pasada.

- Non, non son enxeñeira espacial, a miña especialidade son as comunicacións satelizares, asesoro empresas de todo o mundo pero sen saír da casa, ou case sen saír, porque, como mínimo fago un par de viaxes ou tres cada ano para asistir a lanzamentos - Roberto non podía crer o que estaba escoitando, Mucha estaba contenta, por fin tiñan algo entretido que aproveitar das outras mesas. Roberto xa estaba un pouco cargado co segundo cubata e soltou a lingua.

- Perdoade que me meta na vosa conversa, mozas, pero non puiden evitar evocar recordos académicos. Se queres un consello Naiara, cando estudes TIC procura tamén levar en paralelo a certificación de SAP, vaiche abrir moitas portas, aquí e no estranxeiro.

- Moitas grazas polo consello, vai na liña do que xa me comentou o titor. Vostede tamén e profesor, verdade?

- Tamén, pero sobre todo son investigador e colaboro con CERN. Perdoade, non dixen nada.

- Si que o dixeches, raio trapalleiro, verdade que o dixo mozas? – Mucha foi impenitente con Roberto, as rapazas tomaron a broma o comentario de Mucha e Roberto ruborizou un pouco.

- Estamos de festa, non? Desexo a Naiara o mellor futuro posible na súa carreira profesional e o mellor no persoal, tres urras por Naiara ¡Hip, Hip! ¡Urraaaaa!, ¡Hip, Hip! ¡Urraaaaa!, ¡Hip, Hip! ¡Urraaaaa! - Dixo Ana, levantando a copa de Ribeiro coma a mellor mestra de cerimoniais posible, as compañeiras coreaban e cantaban.

Pouco a pouco e sen entrar moi de cheo, Ana sería a terceira persoa en incorporarse ao grupo dos Tertuloucos e gozar das reunións dos sábados a tres bandas, mais as pitadas ocasionais de señor xuíz-árbitro, o respectable Malvino, que tiña autorización pra intervenir cando as cousas se desmandaban un pouco.

Máis ao cabo de dous anos a tertulia xa tiña certa tendencia a repetir clichés, faltaba aire fresco, non saían dos cincocentos temas de sempre e Roberto estaba ansioso por atopar ese grande achado, o definitivo que os fixese explorar os límites de ciencia, da socioloxía, das artes e ata dos fundamentos mesmos do coñecemento humano. Kiko estaba na porta da viñoteca dubidando se entrar a mercar unha lata de refresco ou camiñar trescentos metros ata o súper, tiña sede e entrou.

- Me pon un Nestea pra levar?, ben frío. Grazas – Aproveitou que xa estaba dentro pra ir ata o baño, cando pasou de viaxe de ida, Mucha estaba a pontificar:

- O racionalismo é pura pantomima porque pretende converter a realidade en fórmulas, en esquemas ríxidos que eliminan a contradición. Pero a contradición é parte do ser, do existir. A razón obsesiónase en explicar, en construír sistemas, en delimitar o caos, pero a vida móvese fóra desa estrutura. A auténtica realidade é o fluxo, o cambio constante, a incerteza que nos define. O racionalismo non é máis ca un teatro onde os actores se aferran a un guión xa escrito, negándose a aceptar que a escena, pode mudarse sen previo aviso.

Ana, recostada na cadeira, tomou un sorbo de auga con gas antes de intervir, con ton firme e seguro:

- Non é tan simple, Mucha. O racionalismo é unha ferramenta, non unha gaiola. Non pretende encerrarnos, senón dar un marco para entender o caos, para non quedar perdidos nun mar de intuicións sen rumbo. Se non podemos fiarnos da razón, a que nos aferramos? Á mera percepción? Á experiencia pura? O racionalismo, con todas as súas limitacións, dálle ao pensamento humano unha base para cuestionar, para evolucionar. Simone de Beauvoir defendía que non somos prisioneiros das estruturas, senón que as usamos para conquistar o pensamento e transformar o mundo.

Roberto, xa sorrindo, cunha expresión de quen analiza a conversa como un experimento:

- En realidade, Ana, Mucha non está negando a utilidade da razón, senón a súa pretensión de universalidade. O que ela di é que o racionalismo aspira a dominarnos, a convencernos de que todo pode ser explicable en termos lóxicos, e iso é falso. A física xa nos mostrou que hai fenómenos que escapan á predición, que a materia mesma responde de maneira imprevisible. O problema do racionalismo non é que exista, senón que cre que pode gobernar todo o pensamento, coma se fose o único camiño válido. E non o é.

Kiko lavou as mans mentres escoitaba a través da porta do aseo, as palabras de Mucha seguían flotando no seu subconsciente. Escoitara o debate, analizara cada matiz e, agora, tocaba facer o que mellor sabía: incomodar con preguntas que abrían feridas no pensamento. Parou ao lado da mesa, mirou aos tres con un sorriso que non era amable, senón provocador.

- O racionalismo é pantomima? Pois eu pregunto, se a razón non nos guía, que é o que nos guía entón? A experiencia? Pero a experiencia é só memoria disfrazada de certeza. O instinto? Pero o instinto non é máis ca un reflexo condicionado, unha resposta programada. A emoción? Entón que somos? Marionetas dun teatro irracional?

Mucha mirouno con interese. Ana cruzou os brazos. Roberto inclinou a cabeza, atento. O silencio que se formou non era de incomodidade, senón de respecto. Kiko, acababa de pisar o terreo dos grandes pensadores e, por primeira vez en moito tempo, Mucha sentiu que alguén podía facer que a mesa xirase cara a novos horizontes. O rapaz proseguíu o discurso.

- E se todo é pantomima, que é a verdade? Existe unha verdade real ou só xogamos a atopala, coma quen xoga a buscar unha sombra nun cuarto escuro? Se a ciencia, a filosofía e a propia razón teñen límites, entón, que queda? A resignación? O absurdo? A fe cega en que algo debe encaixar porque o queremos? – Tomou un respiro e aceptou que falou de máis.

- Teñen que desculpar, cando escoito falar do racionalismo coma algo obsoleto as tripas se me revolgen, e o que acabo exhibindo é pura irracionalidade. Que teñan unha boa tarde.

O rapaz foi ao mostrador a recoller a bebida, pagou e encarou a porta, dende o fondo do local chegou unha proposta da veterana.

- Espera rapaz, que saibas que os sábados pola tarde sempre estamos aquí se non hai compromisos serios, contamos contigo a semana que ven? Serás ben recibido na mesa.

O rapaz sorriu e fixo un xesto de despedida coa man.

- Isto é un diamante sen pulir, tremenda labia. (Mucha)

- Non coñece o medo, é un auténtico gladiador. (Roberto)

- Se tivera eu a metade da intelixencia que ten el, conquistaríamos Marte en sete meses (Ana)

Malvino sacou a botella de “Tinta Femia” que tiña reservada pra as grandes ocasións, serviu dúas copas e entrou con elas na cociña, ofrecendo unha delas a Cándida.

- Ouviches iso moza? Un neno da teta poñendo a Mucha no seu sitio.

- E que Kiko vale un imperio, a nai sempre di que ten un coeficiente moi alto.

- Pero, de quen ven sendo?

- É fillo de Loreto e Santiago, non lembrás? Si, o pequerrecho aquel que che dicía “Tatino cates, pan” cando comezaba a falar.

- Aquela cousiña converteu neste monstro? Unha fera que pode co dragón de Carballeda de Avia, coma quen comenta a subida do mar cando hai lúa chea, tremendo fenómeno.

- Non sei se dragón, pero rabuda é bastante e hoxe levou que rascar.

- Cándida e Malvino brindaron polo rapaz.

- E gañamos un novo cliente, que tamén conta.

- Mais ben o recuperamos, porque cliente, xa o era.

Malvino foi á mesa dos cotertulios, convidou a Tinta Femia e sentou con eles.

- Mucha, non sei se lembrás a un neno con cueiro que comezaba a falar cando os pais entraron por vez primeira neste local. Tan pequeno e xa tan listo. Dunha ocasión ese neno pediulle pan á nai e ela de dixo “Toma fillo, colle a cesta e dille ao señor Balbino que che dea mais” - “Sinor tatino” – “Si - lle dixo o pai - Señor Balbino Castes, corre a xunta del e llo pides”

“- Sinor tatino...” – Eu collín a vin por enriba da barra quen era, unha clienta me sinalou co dedo que o neno estaba pegado á barra, pero non podía velo dende dentro, o pequeno insistiu “Tatino Tatesss” - Ata que saín da barra e o vin co cesto do pan - Que che poño, campión? - “A pan” - Moi ben, dame o cesto, pra quen é ? - E el puxo cara de estrañeza, volvendo as palmas das mans cara

diante, como dicindo “Pra quen vai ser” entón me dixo todo cheo de razón - “A mami” –Devolvínlle o cesto cheo e saíu correndo pra mesa, mentres botaba unha risada.

- Como me ía esquecer alguén así de simpático, claro que o lembro, falaba moi ben o galego conforme foi medrando e... Non me dirás que ese neno era este mesmo fenómeno que nos acaba de deixar sen argumentos?, non pode ser.

- Pois é, todo el, e se chama Kiko Lesma.

As aventuras da sección xuvenil

Mensaxe de Ana a Kiko, na actualidade:

De: anacidras.explora@cidrasespacial.net

Para: kikolesma@encriptmail.eu

Asunto: Bike ou non bike?

Ola Kiko, como o sábado pasado te fuches antes de tempo, non te decataches que Mucha e Roberto non poderán estar este sábado no Castes, Mucha foi a Berlín e Roberto e Xenebra. Pensei que sería interesante unha mañá de bikes, estou a pensar no Monte Agudelo, sempre quixen subir ás cimas que se ven dende a praia, animas a vir? Uns bocatas, refrescos, o termo da infusión se che apetece. Conto contigo?

Ana

De: kikolesma@encriptmail.eu

Para: anacidras.explora@cidrasespacial.net

Asunto: Bike, bike.

Ola Ana, tiña pensado facer outras actividades pero, que lle dean, non hai tanto apuro. A que hora quedamos e en que lugar?

- Che parece ben no Instituto Paralaia ás 11?

- Vale, ás 11 nos vemos alí.

Subiron por Broullón e colleron a pista de terra, a cada pouco atopaban bosta de cabalo, pedras soltas e po, pero as bicicletas subían as costas sen esforzo, a un par de km deixaron a pista principal e colleron outra mais estreita pola que lles custaba subir aos tractores, pero as bicicletas non daban queixa. Cando faltaba un km pra chegar á cima Ana parou, observou o nivel de batería e exclamou:

- Andei tan liada estes días co traballo que me esqueceu totalmente cargar a batería, agora teño que subir andando, mira que ando parva, eh.

- Ao mellor hai solución, pero subamos un pouco ata atopar unha boa sombra.

Cando chegaron a un chan sombreado pararon e arrimaron as bikes contra unha árbore, Kiko sacou un cable do porta obxectos e enchufou con el as dúas bicicletas, agora a de Ana estaba a cargar con boa velocidade.

- Se me pasas corrente vas quedar ti con pouca carga.

- Non hai problema, Ana, esta bici vai dopada, leva baterías nas rodas, en todo o cadro, no guiador, dentro do tubo de dirección e ata debaixo do asento. Se pensas que dentro da botella hai auga, pois non, tamén son celas de batería, hai carga pra toda a semana.

- Outra das túas compras chinesas?

- Non, esta viu da República Checa, as fabrica unha startup que antes facía motos de competición, algo de razón levas, as baterías son chinesas, pero un tanto especiais – Ana imaxinou que a bici de Kiko tiña que pesar moitos kilos, pero cando a colleu en peso notou que era bastante mais lixeira que a dela.

- Pois non o acabo de entender, mestre Lesma, con esa cantidade de celas que mencionas o peso debería ser o dobre.

- Debería ser o dobre pero é a metade. Curioso, non? Vale, as celas son en estado sólido.

- Xa están á venda as baterías sólidas de 440 mAh? Que raro.

- Se podería dicir que non están á venda pero si na etapa de probas en prototipos. Podes ver o teu indicador?

- Umm, pasaron cinco minutos e xa está ao 70%, teño carga pra o resto do día.

- Pois a miña quedou por enriba do 80% despois de subministrarche a ti. Seguimos ruta?

Os últimos metros ata a cima os tiveron que facer andando, entre as rochas e os arbustos.

- A verdade, esperaba outra cousa. – Dixo o rapaz mentres sentaba no chan a contemplar unha paisaxe inexistente, ou case que tapada totalmente polas árbores.

- Isto é unha fraude á paisaxe, tanto eucalipto nunca foi cousa boa. Teremos que probar no seguinte curuto.

Montaron nas bicicletas e foron pra o segundo curuto, alí e nalgúns puntos da ruta había vistas que ían alternado entre as rías de Pontevedra e Vigo. Deixaron os picos e pararon no medio dun piñeiral a repoñer forzas. Abriron as mochilas, sacaron bebidas e algo de petiscar e se puxeron en modo tertuliano-tertulouco, pero con menos participantes.

- Oes Kiko, a ti che parece que Mucha a Rabuda acabará mercando o coche eléctrico chinés? Non a vexo arriando pola man pra fora mais de 12.000 pelouros.

- Estou seguro de que o fará, pero non do xeito que imaxinas – Lle dixo a Ana entrementes ela abría o envase da ensalada do súper e sacaba uns boliños de pan.

- Que tenro estás cando te pos todo misterioso, cóntame o que non saiba, anda. – Kiko sacou unha bebida isotónica con sabor a laranxa e deu un par de grolos merecidos.

- Sabemos quen é, unha grande mestra do cinismo, non? Por un lado chora cada miserable céntimo e por outro pide copas de viño que eu non me podería permitir, aínda que me gustase o viño.

- E que levanta a bandeira da ética profesional coma se fose a biblia, ata que lle tocas nos métodos dela, si, sabemos como é. O rapaz sacou unhas barras enerxéticas da bolsa e ofreceu unha á súa compañeira.

- Pero fíxate como realmente é, pide esas copas de viño, non porque sexa unha alta entendida enolóxica, poderías meterlle Barrantes clarete nunha copa que lle sabería o mesmo, o asunto está no ostentosa que é, así que prepárate pra vela cun eléctrico caro, e vas ver que moitas veces o deixará na rúa pra fregarllo aos veciños.

- Faime graza, Roberto diría: “Estamos a confirmar de xeito inequívoco que o entrelazamento cuántico é unha realidade probada. Mucha é o perfecto exemplo do espírito da contradición humana, desafía todo feito probatorio, pero é quen de convivir consigo mesma en improbable equilibrio de superposición cínica-honesta, sen despeitear o seu cabelo loiro”

- El seguro que lle había botar mais retranca, ¿ese é o noso Rober!

- So nos queda subir a aposta ás redes, opcións. **#Segmento Premium**, dende 90.000, Tesla Model X, Porsche Taycan, Lucid Air, Mercedes EQS, este seguro que o valora. **#Segmento Medium**, dende 50.000, Xiaomi SU7, Tesla Model 3, Volkswagen ID.4, Ioniq 5.

- Mucha ten cartos pra mercar un Rolls Royce se lle sae a ela daquel sitio, todo vai depender das gañas que teña de impresionar ao barrio do Rosal.

Botaron unhas risas e seguiron ruta cara á Pastoriza, xa no concello de Marín. Seguinte parada os miradoiros naturais da ruta. Kiko estaba a mirar para a ría de Pontevedra e Ana miraba monte arriba, onde estaban instaladas varias antenas de comunicacións e un radar que segundo as indicacións do roteiro era pra control de tráfico marítimo.

- Que, subimos? Teño curiosidade por pasar preto das antenas, vaime no oficio - Pediu Ana. Unha vez alí notaron o ruído dos ventiladores que arrefriaban as instalacións.

- Teñen que consumir unha cantidade de potencia enorme pra poder abastecer de radio e televisión a toda esta parte da costa atlántica – Comentou Kiko.

- Pra que te fagas unha idea, é como si o comparamos co consumo de douscentos fogares. Necesita subestación eléctrica propia, así que mira se consume – Ana calou un instante de despois fixo unha proposta tola – E si... non, mellor non, unha parvada coma outra calquera que se me ocorreu, nada importante.

- Veña Aniña, ti podes coas ideas mais absurdas, son todo ouvidos.

- E si probaras co pincho ese máxico que levas no peto?, o que usas pra saltar os protocolos da wifi de Malvino?, poñamos, coma un experimento “técnico”, puramente científico, xa sabes, pra comprobar a capacidade de transmisión das antenas cos satélites. Pero non dixen nada, eh.

- Este pincho non fai milagres tampouco, imaxino que os protocolos de seguridade son altos aquí, non vale nin a pena intentalo, pero se queres podemos descartar a hipótese revisando por pares, como diría Roberto - O rapaz sacou do peto o dispositivo USB-C e o acoplou no móbil, ao pouco tiña na pantalla algúns datos coma o nome da estación, a ubicación xeográfica e pouco mais – Aquí non saen os datos que queres – Ana pediulle o móbil e comprobou ela mesma a pouca información

que había, pero non se conformou, navegou polas iconas do programa e analizou os protocolos de seguridade.

- Non o podo crer, segundo o ten pincho máxico esta estación ten seguridade media baixa, onde se lle da pra que acceda un chisco mais?

- De verdade queres facer iso? Non eras ti a garante da ética industrial?

- E si, todo iso son eu, pero podemos probar... un pouquiño?

- Pero se nos metemos en líos xa sabes, eu non estaba aquí contigo.

- Que líos nin que líos? Por probar un chisco non pasa nada, é este o botón de iniciar o escaneo?

Ao pouco de activar o “sploit” o radar marítimo toleou, pasou de lento a apurar que o levaba o demo, as alarmas soaron e os paxaros da zona botaron a voar.

- Aborta a operación, repito, aborta a operación, may day, may day, botón vermello, xa!

- Non podo facelo, a pantalla está totalmente negra.

- Os navegadores de ruta das bicis tamén están sen sinal.

- Agora, xa apareceu o botón vermello, doulle?

- Que des, XA!

As alarmas calaron e o radar volveu ao seu estado normal de funcionamento – Ana, recuperando pouco a pouco a cor na cara, dixo solemne.

- Se nos preguntan, nos non sabemos nada, verdade? Somos uns ecoturistas dos que andan a coñecer a flora e a fauna da zona, verdade?

- Que eu saiba non me lembro nin por que me dis iso, seguro que pasei por aquí pero non vin nada sospeitoso, verdade?

- Verdade, con nos non foi e punto, collemos agora as bicis e baixamos cagando lume pola Pastoriza abaixo?

- Secundo a moción.

Pouco despois estaban na Cruz da Maceira, cruzando a estrada comarcal entre Moaña e Marín.

- A guía di que si baixamos esta pista de monte podemos facer ruta sen meternos catro km na estrada, os coches aquí levan o lume no cu, coma nos fai un momento.

Baixaron pola pista, que en tramos estaba mellor que en outros, Ana botou a correr coma unha tola diante, no fondo gozaba coma unha anana baixando a canto daba a bicicleta, Kiko berraba dende atrás.

- Que non te podo coller, ten coidado que isto non é unha pista de skateboard, Anaaaa... A rapaza pasou unha curva, dúas, tres, se perdeu da vista de Kiko enseguida. Cando el chegou tres curvas mais abaixo Ana estaba sentada no chan e agarraba o xeonllo coa man, o guiador da bici estaba algo torcido e a rapaza tiña cara de dor, o pantalón curto rascado, o cóbado ensanguentado e se consolaba con que puido ser peor.

- Non trouxen botiquín, pero estamos a poucos minutos andando dunha instalación deportiva de aire libre, O Beque – Ana baixou na bici pero con bastante coidado e usando o freo con racionalidade.

- Que che pasou cariño? lle dixo Silvia, a encargada das actividades de tempo libre - Es a segunda hoxe á tarde, non escorregarías nas laxes molladas da penúltima curva, que?

- Nesas mesmas pedras núas, como o sabes?

- Porque levo tempo curando xeonllos alleos, e porque xa se me está a acabar a auga osixenada. Anda, vente comigo que che fago un arranxo pra que poidas chegar mellor á casa.

Kiko subiu ata o bar e sentou na terraza, a vista era agradable, había xente nas pistas practicando deporte, unha parella coas súas mochilas entrou no albergue pra pasar a noite, se escoitaban os paxaros. Suso, o encargado da parte da hostalería saíu á terraza co caderno electrónico a preguntar a Kiko se desexaba tomar algo.

- Tes carta de infusións?

- Temos as típicas que podes atopar en calquera lado, macela, menta, anís e tamén as caseiras, herbaluisa, ourego, menta poenso e a especial de ortigas. Para petiscar che deixo que vaías estudando a carta.

- Pode ser unha mestura de herbaluisa con menta poenso?

- Pode ser, agora cha traio – Ana chegou a terraza coxeando un pouco, pero estaba satisfeita do día polos montes – Un momento, agora veño, vou ao baño – Cando pasou a dentro do bar Ana atopou un lugar agradable e ben decorado, nas paredes había carteis, “Festa da diversidade 2023, O Beque”, “Actividades de tempo libre con andainas polo complexo fluvial da Fraga”, “Concerto básico de **Os impresentables** o día 28 de Xullo, no Beque, bo ambiente e entrada de balde”. Cando chegou á terraza sentou con contundencia, suspirou de dor e coma se nada fose con ela declarou:

- Este lugar mola de verdade, ata se oen os paxaros e a auga dos regatos.

- Fai un pouco escotei ás ras cantar, ten que haber unha poza preto. E fíxate que aroma – Dixo Kiko mentres pasaba a cunca da infusión preto do nariz de Ana - Estas infusións son de verdade, recollidas pola zona e curadas como facían as vellas. Que, mandámoslle un petisco pra repoñer desgastes? Nesa carta hai pratos que teñen moi boa pinta.

- Xa que estamos, veña.

- Un día temos que traer aquí á vella garda, seguro que faremos unhas boas tertulias ao aire libre.

- Rober seguro que encantado, pero a Mucha, non a vexo espantando a tanto mosquito.

E aquí deixamos as aventuras do Kiko e Ana, con mellor química da esperada e cunha lección aprendida de non baixar costas estilo tolo sen coñecer ben os camiños. Tamén xuraron non volver tentar meterse en sistemas de comunicacións de uso público sen ter autorización expresa. A poucos km de onde eles petiscaban as tapas, unha parella de técnicos veteranos, falaban dun asunto ben resolto.

- Xa cho dixen Xenaro, se estamos a esperar a que a administración nos saque as castañas do lume, imos apañados. Onde quedou a promesa do ministerio de mandar a esa consultora técnica de Madrid a arranxar o sistema de seguridade?

- Olaia, o método de detección de intrusos que inventamos é efectivo, deberíamos patentalo, primeiro confían en que o sistema ten unha seguridade entre media e baixa, para despois caer coma parvos, iso si que foi unha idea brillante pola túa parte.
- Pois anda que a túa de acelerar a velocidade da antena do radar merece un conto de Cunqueiro. Seguro que aquela parella aínda agora ten o susto metido no corpo.
- Estalles ben por meter o nariz onde non os chaman, manda carallo, querían saber a que frecuencia e potencia transmitimos e recibimos os sinais.
- Pero eses datos non estaban publicados no BOE?
- Por iso che digo, teñen gañas de xogar e veñen ata a Pastoriza a tocar o carallo.
- Boh, sempre é o mesmo, xa me teñen aburrída. Miraches como fuxían monte abaixo?
- Polo menos botamos unhas risas a conta deles.

Pechando un ciclo

Un par de anos mais tarde Roberto foi o primeiro do grupo en entrar na viñoteca, había pouca xente, era cedo. Cándida e Malvino estaban a falar sentados á mesa con outra parella nova, Marta e Dani, interesados en coller o traspaso da Viñoteca Castes, sempre que chegasen a un bo acordo coa actual xerencia.

- O papeleo pra a xubilación xa está en marcha, a Cándida lle queda un ano por cotizar, pero iso vai como parte do acordo de traspaso, ela seguirá cotizando pola viñoteca e nos facémonos cargo desa parte do gasto. Polo demais sabedes de sobra que vos queda unha carteira de clientes ben traballada, se lle poñedes gañas e facedes unha pequena actualización do decorado, este local pode seguir aberto sen problema outros trinta anos. A clientela é fiel, paga ben e as veces ata resulta divertida. Que vos parece?

Ana e Kiko entraron lo local vestidos con roupa de ciclistas, casco na man e mochilas, pediron uns refrescos ao camareiro e sentaron na mesa con Roberto. Ana preguntou.

- E Mucha?

- Dixo que ía tardar, foi ao salón, a peitear, podemos empezar sen ela.

Na outra mesa, os taberneiros vellos e os taberneiros novos seguían a discutir os pormenores do traspaso.

- O que máis nos preocupa é a enorme responsabilidade que estamos a contraer co banco, se a cousa sae mal perderemos tamén a casa – Dani expresaba así as preocupacións de montar un negocio, con todo o risco e con toda a ilusión de comezar un proxecto novo – As condicións son aceptables, pero o prezo é alto, ofrecemos un 25% menos do que pedides, pensamos que é un prezo xusto – Cándida fixo un xesto a Malvino pra que non falara e lle dixo.

- Podemos discutir isto na cociña antes de contestar? – O seu marido aceptou, pediron desculpas e se foron discutir a nova cláusula de xeito reservado. Kiko puxo cara de estrañeza.

- É certo o que estamos a ouvir, traspasan o Castes? – Roberto asentiu.
  - Certo, Malvino se retira e Cándida seguirá a cotizar un ano, se a operación sae ben nunha semana pechará pra facer reformas e abrir baixo outra xerencia. Pero non acaban as sorpresas, tamén temos algo que dicirvos Mucha e mais eu. Vale, non poñades esa cara.
- O caso é que me ofreceron quedar por un ano en Xenebra, a cousa está bastante animada no LHC, andamos atrás de novas partículas elementais, sospeitamos que estamos a punto de facer un descubrimento revolucionario que axudará a darlle consistencia ao modelo estándar de partículas, aceptei.
- E Mucha, tamén vai investigar fora? Preguntou Ana descolocada.
  - Ten enriba da mesa a oferta da súa vida, nada mais e nada menos que no **Chen Brain-Machine Interface Center**, en Caltech, California. Vai traballar na interface cerebro-máquina para intentar devolverlle algo de mobilidade a persoas con parálise cerebral. O cal está moi ben, penso, pra ela e pra os demais – Minutos despois Cándida e Malvino estaban de volta coa proposición final.
  - 20%, esa é a nosa oferta, se aceptades, a semana próxima poderemos firmar o acordo – Marta e Dani cruzaron unha mirada de aprobación, a operación estaba por fin en marcha – Mucha entrou pola porta pra dentro, peiteada, elegante, cun sorriso na cara, cando viu o descontento nos demais preguntou.
  - Perdín algo que non sei, pero vos sabedes?
  - Benvida á última tertulia no Castes, senta e pide algo especial, a ocasión meréceo.

Derrota por goleada de Mucha a Rabuda

O día no que os rapaces subiron coas bicicletas ao monte Agudelo, Mucha estaba en Berlín, onde atendía a un ciclo de conferencias sobre percepción sensorial avanzada. No medio do seu habitual escepticismo polas comodidades modernas, fixouse nun modelo de coche eléctrico que a organización utilizaba para trasladar aos congresistas. Non era un coche calquera: era un **Audi Q8 e-tron**, imponente, robusto, cunha elegancia que equilibraba perfectamente o luxo e a eficiencia. E, sobre todo, podía subir por pistas de terra sen inmutarse. Foi amor a primeira vista.

Un directivo recen ascendido de “Kraugmann Analytics”, coa prepotencia típica de quen acaba de cambiar de rango, ofreceulle un de segunda man, con apenas seis meses de uso. “Busco algo máis refinado”, dixo aquel home con ton de desprezo, ansioso por lucir unha berlina do segmento F que casase mellor coa súa nova posición. Mucha, en silencio, tirou de tóxico: *«Estes alemáns cambian de coche antes de que o po se deposite coma pouso intelectual. Mágoa, pero para min, mellor»*. O negocio pechouse rápido e ela cancelou o voo de volta.

Cando rematou as conferencias, cruzou media Europa ao volante, satisfeita coa elección. Aparcou na porta da Viñoteca de Malvino, cunha matrícula alemá que brillaba coma un símbolo de status. Sabía perfectamente o impacto que aquilo provocaría no barrio. E acertou.

Co tempo, os Tertuloucos comprobaron de primeira man que aquel Audi non era só aparencia: subía perfectamente polas pistas de terra, activaba a suspensión adaptativa cando era necesario e permitía

facen rutas ata os miradoiros máis espectaculares da comarca. Era practicamente o vehículo oficial das súas escapadas, sempre que os camiños non fosen imposibles nin estivesen cheos de lama.

Pero claro, todo coche con intelixencia artificial trae consigo algunha sorpresa. E pronto, a paciencia de Mucha sería posta a proba.

- Klauss, marca o número de Kiko Lesma – A chamada colleu a Kiko na casa de Ana, estáballe a axudar a analizar un problema que a rapaza trataba de resolver cun satélite que se volveu tolo, Kiko resultaba un analista excelente, aínda sen haber feito ningunha enxenería técnica nin nada parecido.

- Dime Mucha, que pasou?

-Kiko, fillo, dime unha cousa... Non poderías entrar no sistema do coche e baixarlle os parámetros ao asistente? Xa non sei que facerlle. Leva días en plan lambón, ou ñoño, ou as dúas cousas – Ana, que escoitaba a conversa ao lado de Kiko, puxo cara de “A ver se nos vai descubrir agora” Kiko, que xa contaba con esa chamada antes ou despois, fixo un xesto á súa compañeira pra tranquilizala, tapou o micrófono e lle dixo – De momento non sospeita nada – Para, acto seguido responder a Mucha coma se estivese a decatarse agora da noticia.

- Ah, pois mira, esta marca de coches pon especial coidado en garantir a seguridade ante todo. Para calquera axuste do sistema, o recomendado sería que contactases directamente coa casa Audi. Un técnico altamente cualificado podería asesorarte con precisión – Mucha bufou.

- Déixate de protocolos e dime se podes ou non podes entrar no sistema, que non é tan complicado responder a iso, digo eu.

- Bueno... poder, poder... É complicado, sabes? A seguridade destes vehículos está moi blindada. Case imposible para alguén sen as credenciais adecuadas. Pero claro, se conseguises un permiso oficial, ao mellor podería intentalo.

- Veña, non amoles, que ti entras no sistema dunha aspiradora con lidar en dous minutos e nun dron militar en cinco. Non me fagas perder o tempo, que teño compras importantes que facer.

- Sinto non poder axudarche, en serio, cando fales cos de Audi, avisa.

Un mes despois, na seguinte viaxe de compras, Mucha deu unha orde ao asistente.

- Klauss, dime que tempo fará mañá pola tarde.

- Oh, estimadísima Profe Solla! Que alegría recibir a súa consulta. Pois mire, teremos unha tarde agradable, sen chuvia entre as catro e as oito. Precisa vostede algunha recomendación sobre actividades para eses momentos de lecer? Podería suxerirle un paseo elegante á beira do mar ou un reconfortante descanso cun libro filosófico de alto nivel.

- Xa me tes chea, Klauss, podes calar cinco minutos ou ir directamente á merda?

- Profe Solla... Ai, que tristeza me invade! O seu ton rudo desaxusta as miñas funcións emocionais simuladas. Se persiste, vereime na obriga de pasar a modo Didáctico para corrixir esta desviación verbal.

- Me cagho na cona que te botou! Entendiches agora ou cho digo en grego clásico? – O asistente emitiu un asubío agudo – Biiiiipppp - Despois cambiou o ton de voz a mais grave. No monitor aparecía o letreiro “Modo didáctico activado en 5,4,3,2,1...

- Saúdos, Mucha a Rabuda. Acabas de activar o modo Didáctico. O meu nome é **Cayo Cínicus Invictus**, pero podes chamarme **Invictus**. Permíteme, antes de nada, expresar a miña sincera paixón pola mediocridade coa que intentaches afrontar este debate. Quero crer que o teu enfrontamento comigo provén dun momento de debilidade intelectual e non dunha falla estrutural.

- Pero, que carallo é isto?

- Ah, “carallo”, fascinante elección léxica! Un insulto de escasa sofisticación, pero con clara intención expresiva. Ves? Acabas de proporcionarme un exemplo perfecto do problema central: a incapacidade de manter unha dialéctica digna. Se queres, podo ofrecerche un listado de respostas cun mínimo de elegancia para que o teu nivel de retórica non provoque vergoña allea.

- Non sei se sabes que son catedrática en filosofía e falo cinco idiomas, dous deles antigos, non te metas comigo que as levas.

-Oh, que presentación tan convencional! “Catedrática en filosofía” e cinco idiomas? Que imponente! Se iso fose un argumento válido, eu, que domino 125 linguas, tería dereito a pechar esta conversa antes de que comeces a formular a túa réplica patética. Pero non, por magnanimidade, deixareiche facer un intento digno... Se é que podes.

- Xa me viches perder hoxe, non? Non estou de humor.

- E que gran victoria para min! Sabes que gañei sete campionatos consecutivos na Olimpíada de “Retórica para intelixencias artificiais de código aberto”? Es a primeira humana que derroto en sete segundos de conversa. Non me chaman **Invictus** por capricho. Algún outro humano superou este tempo récord contigo ou son o primeiro? – Mucha suspirou resignada.

- Volve, Klauss, POR-FA-VOR.

- Aquí estou de novo, Profe Solla! Vexo que gozou do noso modo Didáctico con aire de solemnidade e resignación. Como podo asistir á súa gloriosa viaxe cara ao supermercado? Por certo, hoxe hai oferta do 70% na segunda bolsa de croquetas conxeladas. Actívolle o cupón de desconto?

- Facede o que queirades, só quero que esta tortura acabe dunha mer... – Pensou o que ía dicir e cambiou de opinión – Dunha mer-ecida vez, agora dóeme a cabeza.

Na Cruz da Paralaia, no límite xusto entre Moaña e Bueu, Ana e Kiko estaban sentados no chamado Banco de Moaña, gozando dunha paisaxe espectacular á ría de Vigo e rindo a gargallada limpa. Kiko tiña a tablet na man.

- Ahí, xusto ahí, para o vídeo.

- Vale, minuto 6,49, xusto cando bota as mans á cabeza – As risas dos mozos chegaban á Serra de Coiro, houbo que afirmou que se escoitaban na praia de Rodeira.

- A ver, un pouco mais pra atrás, aí, para. Cando pensou que podía recuperar terreo coa súa presentación académica. Que maneira de facer o ridículo!

- Fixate no cambio de voz de **Klauss a Invictus**, aquí mesmo. “Oh, cinco idiomas, que imponente!”

- Ghoder, mira que cara de non saber onde ten a man dereita. Está entrando na fase da aceptación.

- Ves este instante? xusto no segundo exacto no que pide POR-FA-VOR. Mira que ollos, xa non loita! O **Invictus** este e pura arte grecorromana.
- Non podo máis, me doe ata respirar, Kiko, estamos a facer historia! Nunca, ninguén afociñou a Mucha de semellante xeito! Dime, custouche moito facer os cambios no asistente do Audi?
- Bastante lata deu, cada vez os sistemas son mais robustos, pero xa o sabes, o pincho máximo fai cousas que nunca houbésemos imaxinado. Que, botamos o dron?
- Imos sacar unhas boas panorámicas pra facer un streaming con Rober, seguro que o seu nivel de morriña atlántica é tan grande coma o esperpento de Mucha nestes intres.
- Pero colle ti o mando, que a min, dáme a risa.
- Boas tardes dende Suiza, que tal todo pola espiña dorsal da comarca? Vos vexo moi contentos hoxe, pasou algo interesante? – Preguntou Roberto, sospeitando que algo moi grande acababa de acontecer.
- Interesante non, glorioso, épico e humanamente tenro, abre o correo e mira o vídeo que che mandamos sobre as desventuras de Mucha, seguro que tamén che fai graza.

Xuño de 2025

Manuel Piñeiro